

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 11, 2020 | 26.11.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.11.85](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.85)

УДК 336.64

*А. В. Нечипоренко,
к. е. н., доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул,
Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь
ORCID ID: 0000-0003-2494-1465*

*А. О. Рибалкіна,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,
Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь
ORCID ID: 0000-0001-9440-0045*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

*A. Nechyporenko
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance named after L. L. Tarangul,
University of the State Fiscal Service of Ukraine, Irpin*

*A. Rybalkina
second-level (master's) higher education applicant,
University of State Fiscal Service of Ukraine, Irpin*

THEORETICAL ASPECTS OF FORMATION AND USE OF FINANCIAL RESOURCES OF THE ENTERPRISE

В статті розглянуто сутність фінансових ресурсів підприємства. Приділено значну увагу теоретичним аспектам формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Зокрема, наведено джерела формування фінансових ресурсів підприємства, що поділяються на внутрішні та зовнішні, а також представлено складові елементи механізму формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Визначено, що на процес формування й використання фінансових ресурсів підприємства впливають фактори внутрішнього та зовнішнього середовища. Представлено модель функціонування механізму формування фінансових ресурсів підприємства. Окреслено основні напрями використання фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах господарювання. Зазначено, що фінансові ресурси, опосередковуючи виробничу діяльність господарюючого суб'єкта, забезпечують її безперервність, що досягається переважно за рахунок синхронізації їх формування й ефективного використання.

The article considers the essence of the financial resources of the enterprise. Considerable attention is paid to the theoretical aspects of the formation and use of financial resources of the enterprise. In particular, the sources of formation of financial resources of the enterprise, which are divided into internal and external, as well as the components of the mechanism of formation of financial resources of economic entities. It is determined that the process of formation and use of financial resources of the enterprise is influenced by factors of internal and external environment.

The internal factors include: the level of perfection of the structure of the financial system of the enterprise; analysis of the current product market; improving work with intermediaries, ensuring the interaction of sales strategy with production; the quality of financial resources management; monitoring of the existing product market; quality of tax and management accounting; implementation of pricing policy, based on production costs, finding ways to reduce them. External factors that affect the use and formation of enterprise resources include: inflation, changes in resource prices, the financial market and the state of the economy as a whole. All these factors influence the formation and use of financial resources by regulating the structure of various financial sources. The model of functioning of the mechanism of formation of financial resources of the enterprise is presented. The main directions of using the financial resources of the enterprise in modern business conditions are outlined. It is noted that financial resources, mediating the production activities of the business entity, ensure its continuity, which is achieved mainly through the synchronization of their formation and use. The role of financial resources in the activities of the enterprise is extremely important, because they allow in a short time to turn into any other type of resources and ensure their circulation. Therefore, the availability of sufficient financial resources of the enterprise depends mainly on the success of business activities in general.

Ключові слова: фінансові ресурси; підприємство; власні та залучені ресурси; механізм формування фінансових ресурсів; управління фінансовими ресурсами.

Key words: financial resources; enterprise; own and borrowed resources; the mechanism of formation of financial resources; management of financial resources.

Постановка проблеми. Фінансові ресурси підприємства є матеріальною основою процесу розширеного відтворення. З їх допомогою забезпечується поточна фінансово-господарська діяльність підприємства, відбувається модернізація основних фондів, здійснюються різні розрахунки з контрагентами й працівниками. У процесі формування фінансових ресурсів важливе значення має структура їхніх джерел. Підвищення питомої ваги власних коштів позитивно впливає на фінансово-господарську діяльність підприємства. Важливим також є й питання ефективного використання фінансових ресурсів підприємства у процесі функціонування.

Фінансові ресурси нині Україні є важливим видом ресурсів підприємства, що трансформується в будь-який інший вид ресурсів. Тому дослідження сучасних механізмів, методів та інструментів в процесі формування та ефективного використання фінансових ресурсів підприємства є актуальним питанням в умовах нестабільного економічного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо формування та ефективного використання фінансових ресурсів підприємства досліджується такими вітчизняними вченими: О.С. Богма, М.О. Кужелєв, О.В. Курінна, В.М. Опарін, А.С. Павлова, Н.В. Погожа, А.М. Поддєрьогін, Н.О. Рибалко, Н.М. Салманов, О.С. Філімоненков, В. Г. Яременко та ін.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження теоретичних аспектів формування та використання фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу. Для успішної діяльності будь-якого підприємства ключове значення має забезпечення його необхідним обсягом фінансових ресурсів. Фінансові ресурси підприємства уможливають здійснення виробництва продукції, інвестування, формування оборотних коштів, створення спеціальних фондів економічного стимулювання, виконання зобов'язань перед фінансово-кредитною системою країни, контрагентами та робітниками, здійснення міжгосподарських розрахунків тощо.

Фінансові ресурси є одним з фундаментальних понять фінансів підприємств. Їхня специфіка виявляється в тому, що вони завжди виступають у грошовій формі, мають розподільний характер й віддзеркалюють формування та використання різноманітних видів прибутків і нагромаджень суб'єктів господарської діяльності сфери матеріального виробництва, держави й учасників невиробничої сфери [1, с. 158].

Існують різні підходи щодо трактування самого визначення «фінансові ресурси підприємства». Так, О. С. Філімоненков фінансові ресурси підприємств визначає як сукупність власного, позиченого та залученого грошового капіталу, який використовується підприємством для формування своїх активів та здійснення виробничо-фінансової діяльності з метою отримання відповідного доходу та прибутку [2, с. 18].

В.М. Опарін вважає, що фінансові ресурси – це сума коштів, спрямованих в основні та оборотні засоби підприємства, які характеризують фінансовий потенціал, тобто можливості підприємства у проведенні витрат з метою отримання доходу. Автор акцентує на тому, що фінансові ресурси включають не тільки кошти, що є

основою виробничого процесу, а також й ті кошти, які забезпечують безпосередньо виробничий процес [3, с. 79].

Такого ж погляду дотримується й А.М. Поддєрьогін, який зауважує, що під фінансовими ресурсами варто розуміти грошові засоби, що є в розпорядженні підприємства. До них належать грошові фонди та частина грошових коштів, які використовуються у нефондовій формі [4, с. 10].

На думку Н.О. Рибалко, фінансові ресурси – це сукупність активів підприємства, сформованих із зовнішніх та внутрішніх джерел, що знаходяться в розпорядженні підприємства на правах власності або тимчасового володіння і які використовуються для погашення фінансових зобов'язань та забезпечення безперервності функціонування підприємства [5, с. 29].

Отже, проаналізувавши існуючі підходи, вважаємо, що під фінансовими ресурсами варто розуміти сукупність усіх грошових коштів, які має підприємство на певну дату через провадження своєї основної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні фінансові ресурси та залучені з різних джерел кошти. Можна виділити такі основні складові фінансових ресурсів підприємства: дохід, прибуток, амортизаційні відрахування, статутний капітал, кредиторська заборгованість, короткострокові кредити банків.

Характерний зміст фінансових ресурсів визначається наявністю певних ознак. По-перше, це фонди коштів акумуляційного характеру, що утворюються в результаті виробництва, розподілу та перерозподілу сукупного суспільного продукту й національного доходу. По-друге, це кінцеві прибутки, тобто кошти, призначені для обміну на товари. По-третє, це прибутки після реалізації товарів [6].

На рівні підприємства виокремлюють внутрішні та зовнішні джерела формування фінансових ресурсів (табл. 1).

Таблиця 1.
Джерела формування фінансових ресурсів підприємства

<i>Внутрішні</i>	<i>Зовнішні</i>	
	Фінансові ресурси, що мобілізовані на фінансовому ринку	Фінансові ресурси, що отримані в порядку перерозподілу
Прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства	Кошти від емісії та продажу акцій, облігацій та інших видів цінних паперів	Ресурси, отримані від головних компаній, концернів
Амортизаційні відрахування	Кредити банківських установ та позики юридичних і фізичних осіб	Бюджетні асигнування
Внески засновників під час формуванні статутного капіталу	Фінансовий лізинг	Дивіденди та відсотки за цінними паперами інших емітентів
Додаткова емісія та розміщення акцій	Факторинг	Страхові відшкодування
Додаткові пайові та інші внески в статутний капітал підприємства		

Джерело: складено авторами на основі [7; 8]

Формування фінансових ресурсів за рахунок використання різних джерел дозволяє підприємству адекватно реагувати на зміну потреб ринку, розширювати асортимент продукції, значно нарощувати масштаби виробництва. Проте у процесі формування фінансових ресурсів важливо дотримуватись оптимального співвідношення між джерелами їхнього формування з метою забезпечення належної фінансової стійкості підприємства.

Для успішної діяльності підприємства варто раціонально управляти процесом формування фінансових ресурсів. Раціональне управління фінансовими ресурсами підприємства включає такі етапи [9; 10]:

- виявлення та формулювання проблеми чи задачі управління фінансовими ресурсами підприємства, що має бути вирішена через використання минулого досвіду та наявних даних;
- прийняття виваженого управлінського рішення щодо використання фінансових ресурсів та його реалізація;
- аналіз результатів прийнятого рішення з погляду можливих способів його модифікації чи зміни, а також урахування його результатів у процесі нагромадження досвіду, який цілком може бути використаний у майбутньому.

Система управління формуванням фінансових ресурсів є складовою фінансового механізму підприємства. Сукупність фінансових стимулів, важелів, інструментів, форм і способів регулювання економічних процесів й відносин створює механізм формування фінансових ресурсів підприємства. Види основних складових елементів механізму формування фінансових ресурсів представлено в таблиці 2.

Таблиця 2.
Складові елементи механізму формування фінансових ресурсів

Елементи	Зміст
Методи	<p><i>Методи забезпечення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – самофінансування; – мобілізація на фінансовому ринку (страхування, кредитування, акціонування, мобілізація коштів через продаж цінних паперів тощо); – державне фінансування (державне цільове фінансування, державні гарантії, дотування та субсидування); – взаємне фінансування. <p><i>Методи регулювання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – планування; – прогнозування; – регулювання; – контроль.
Важелі	ставки податків; норми й порядок нарахування; амортизаційні відрахування; відсоткова ставка; курси цінних паперів; застава; курси валют; обсяги державних закупівель; розмір дотацій і субсидій; умови доступу на ринок
Інструменти	прибуток; податки; лізинг; інвестиції; цінні папери; державні закупівлі; амортизаційні відрахування; кредит; факторинг; валютні цінності; дотації, субсидії, субвенції
Нормативно-правове забезпечення	закони та підзаконні нормативно-правові акти держави та суб'єктів господарювання
Інформаційне забезпечення	<p><i>Внутрішня інформація суб'єкта підприємництва:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – дані внутрішньої фінансової звітності та бухгалтерського обліку; – висновки внутрішнього аудиту; – показники фінансового стану підприємства. <p><i>Зовнішня інформація суб'єкта підприємництва:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – державне регулювання; – стан розвитку галузі; – індикатори розвитку фінансового ринку; – основні показники грошово-кредитного ринку; – політична та економічна ситуація в державі; – кон'юнктура світового фінансового ринку.
Фінансова політика	дивідендна; політика управління; інвестиційна; амортизаційна; управління дебіторсько-кредиторською заборгованістю тощо.

Джерело: складено авторами на основі [11; 12; 13]

Система управління фінансовими ресурсами підприємства може вважатися ефективною в тому випадку, коли вона уможливує не лише раціонально використовувати наявні фінансові ресурси, а й забезпечувати активний системний пошук можливостей подальшого успішного розвитку підприємства.

Однією із основних складових механізму формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання є фінансова політика. Це складова загальної стратегії, сутність якої залежить від прийнятої підприємством концепції фінансового розвитку, стратегії, які розкривають значення основних напрямів формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, а також заходів, які виконуються органами управління для реалізації поставлених цілей. З цього можна зробити висновок, що проблематика достатності фінансування та залучення додаткових фінансових ресурсів, зокрема для виконання цільових заходів розвитку підприємства, набувають важливого значення у сучасних умовах

Формування фінансових ресурсів підприємства – це складний динамічний процес, орієнтований на максимальну взаємодію із зовнішнім середовищем та забезпечення високоякісного використання. Тому важливо знати, які саме фактори обумовлюють формування фінансових ресурсів та впливають на їхню збалансованість та ефективність використання.

На процес формування фінансових ресурсів підприємства впливають фактори внутрішнього та зовнішнього середовища. Так, до внутрішніх факторів слід віднести [14]:

- рівень досконалості структури фінансової системи підприємства (деталізація фінансових завдань);
- проведення аналізу поточного ринку продукції;
- покращення роботи з посередниками, забезпечення взаємодії збутової стратегії із виробничою;
- якість організації керування фінансовими ресурсами;
- моніторинг існуючого ринку продукції;
- якість податкового та управлінського обліку;
- здійснення цінової політики, виходячи із затрат на виробництва, пошук шляхів їх зниження, аналіз

цін конкурентів;

– розробка критеріїв відповідності кваліфікації робітників займаним посадам відповідно до організаційної структури, передання повноважень та визначення меж відповідальності.

До зовнішніх факторів, які впливають на використання та формування ресурсів підприємств, можна віднести такі: інфляція, зміна ціни на ресурси, становище фінансового ринку та стан економіки країни в цілому. Всі ці чинники мають вплив на формування та використання ресурсів фінансів шляхом регулювання структури різних фінансових джерел.

Цілі та завдання, які ставить перед собою підприємство, формуються враховуючи конкретні умови його функціонування, зовнішнього середовища, а також стратегічної мети, яку ставить менеджмент підприємства. В залежності від певного періоду діяльності, можуть ставитися різні цілі, що залежать від задач, які вони розв'язують. В конкурентних умовах стратегічно метою є зростання прибутку за рахунок збільшення обсягу виробництва та розробка дієвої системи оптимізації витрат підприємства.

На рисунку 1 представлено модель функціонування механізму формування фінансових ресурсів підприємства. Необхідно зауважити, що всі механізми управління мають дві взаємозалежні сторони, а саме об'єктивну та суб'єктивну. Так, об'єктивна сторона механізму, що формує фінансові ресурси, показує те, що він формується відповідно до вимог об'єктивних закономірностей економіки. Але також, цей механізм має й іншу сторону – суб'єктивний характер, так як він будується менеджментом підприємства, з метою вирішення завдань, які виникають на конкретному етапі його функціонування.

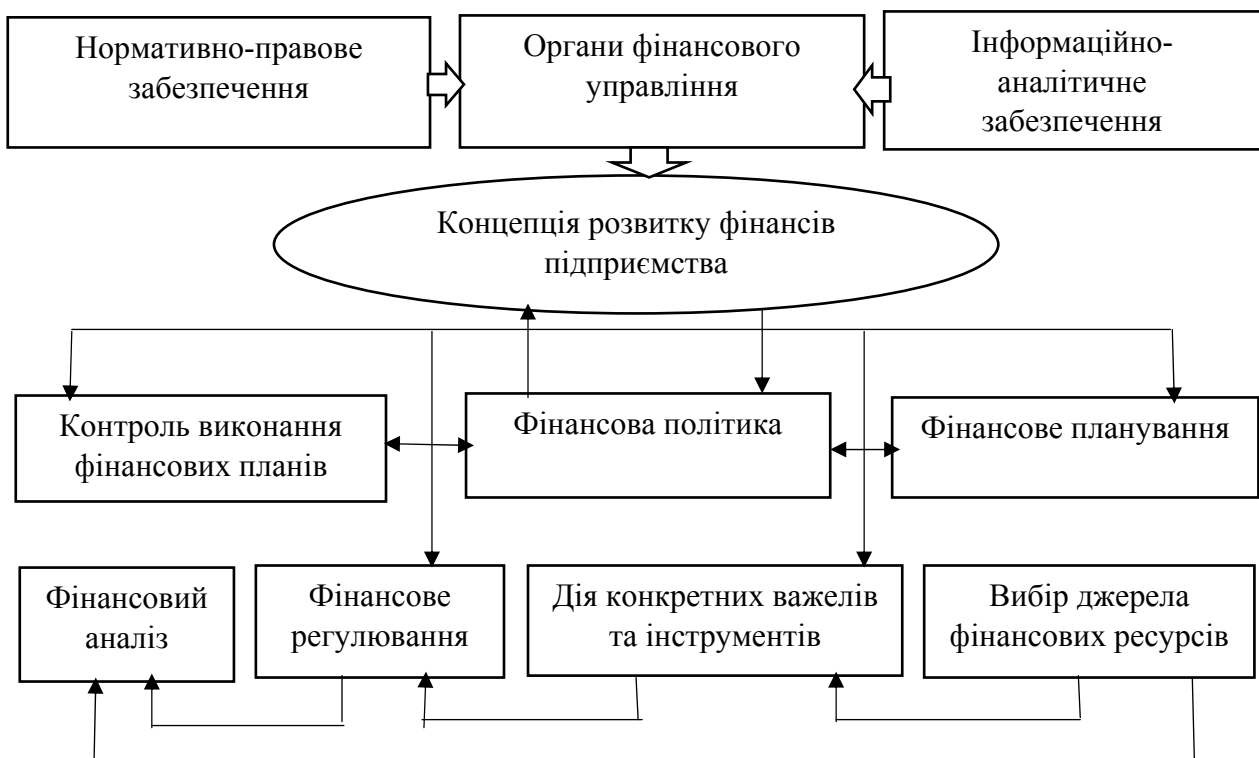

Рис. 1. Модель функціонування механізму формування фінансових ресурсів підприємства

Джерело: розроблено авторами

У сучасних умовах господарювання використання фінансових ресурсів може здійснюватися підприємством за такими напрямками [7, с. 146]:

– платежі організаціям фінансово-банківської системи, обумовлені виконанням фінансових зобов'язань (податкові платежі до бюджету, страхові платежі, виплата відсотків за користування банківськими кредитами, погашення раніше отриманих позик тощо);

– інвестування власних коштів в капітальні затрати (реінвестування), пов'язане з розширенням та технічним оновленням виробництва, переходом на нові прогресивні технології, використання «ноу-хау» тощо);

– інвестування фінансових ресурсів у цінні папери інших суб'єктів господарювання: акції, облигації, які є об'єктом купівлі-продажу на ринку;

– використання фінансових ресурсів на забезпечення потреб соціального характеру, на благодійні цілі, спонсорство тощо.

Ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства визначається аналітичними показниками. Фінансові ресурси, опосередковуючи виробничу діяльність господарюючого суб'єкта, забезпечують її безперервність, що досягається переважно за рахунок синхронізації їх формування й використання. В іншому випадку дисбаланс використання фінансових ресурсів загрожує зниженням ефективності діяльності підприємства або навіть банкрутством. Кошти, що отримує підприємство від реалізації

продукції, уможливають відновлення процесу виробництва, однак при цьому частина доходу може спрямовуватись на відтворення фінансових ресурсів. Таке використання фінансових ресурсів з метою отримання доходу є їх розширеним відтворенням, що підвищує ефективність усього відтворювального процесу на підприємстві.

Висновки. Роль фінансових ресурсів в діяльності підприємства є надзвичайно важливою, адже вони дозволяють в короткий термін перетворюватися в будь-який інший вид ресурсів й забезпечувати їхній кругообіг. Тому від наявності у підприємства достатньої кількості фінансових ресурсів залежить й успішність підприємницької діяльності в цілому. В умовах конкурентного ринку значно зростає відповідальність суб'єктів господарювання за фінансування своєї діяльності, тому виникає потреба в ефективному управлінні як підприємства в цілому, так і його фінансовими ресурсами з метою їхнього ефективного використання. Розвиток економіки країни в цілому та модернізація фінансів підприємств залежать також й від раціонального використання джерел формування фінансових ресурсів, як на рівні підприємств, так і на рівні держави. Достатній обсяг фінансових ресурсів забезпечує підприємству стабільне виробництво й можливості для його подальшого розвитку та розширення діяльності.

Список літератури.

1. Яременко В. Г., Салманов Н.М. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Філімоненков О.С. 2018. Вип. 19(3). С. 158–162.
2. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 400 с.
3. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): навч. посіб. 2-ге вид. К.: КНЕУ, 2005. 240 с.
4. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підручник / кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 7-ме вид. К.: Вид-во КНЕУ, 2008. 552 с.
5. Рибалко Н. О. Фінансові ресурси підприємств: грошові кошти чи щось більше? *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 14. С. 28–31.
6. Kuzheliev M. O., Zherlitsyn D. M., Zhytar M. O. Formalization Of Dynamic Relations Between Enterprise Financial Indicators. *Independent Auditor*. 2016. № 16 (II). P. 18–26.
7. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка*. 2013. Вип. 2. С. 140–148.
8. Онишко С. В. Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів: монографія / за заг. ред. д.е.н., професора С. В. Онишко. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2016. 452 с.
9. Кужелев М. О. Формування національної моделі корпоративної соціальної відповідальності. *Схід*. 2012. № 2. С. 40–44
10. Богма О.С., Павлова А.С. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. №1(13). С.195–199.
11. Громова А., Пилипишина І., Носковська А. Теоретико-методологічні основи формування фінансових ресурсів підприємства. *Економічний дискурс*. 2015. №4. С.100–106.
12. Кужелев М. О., Нечипоренко А. В. Вплив поведінкових факторів на управління фінансовою діяльністю корпорації: теоретичні аспекти. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2018. № 2. С.154–168.
13. Пінчук А. В., Нечипоренко А. В. Формування інвестиційної стратегії підприємства. *Механізми економічного зростання і конкурентоспроможності національного господарства*: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 8 грудня 2018 р. Громадська організація «Київський економічний науковий центр». К., 2018. Ч. 1. С. 103–105.
14. Погожа Н. В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. Вип. 2. С. 144–149.

References.

1. Yaremenko, V.H. and Salmanov, N.M. (2018), “The essence of the concept and features of the classification of financial resources of enterprises”, *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*, vol. 19(3), pp. 158–162.
2. Filimonenkov, O.S. (2005), *Finansy pidpryyemstv* [Enterprise finance], Kondor, Kyiv, Ukraine.
3. Oparin, V.M. (2005), *Finansy (zahal'na teoriya)* [Finance (general theory)], 2nd ed, KNEU, Kyiv, Ukraine.
4. Poddyer'ohin, A.M. (2008), *Finansy pidpryyemstv* [Finance of enterprises], 7nd ed, KNEU, Kyiv, Ukraine.
5. Rybalko, N.O. (2009), “Financial resources of enterprises: cash or something more?”, *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 14, pp. 28–31.
6. Kuzheliev, M.O., Zherlitsyn, D.M. and Zhytar, M.O. (2016), “Formalization of Dynamic Relations Between Enterprise Financial Indicators”, *Independent Auditor*, vol. 16 (II), pp. 18–26.
7. Kurinna, O.V. (2013), “Theoretical aspects of formation and use of financial resources of the enterprise”, *Naukovyy visnyk Akademiyi munitsypal'noho upravlinnya. Seriya : Ekonomika*. vol. 2., pp. 140–148.
8. Onyshko, S.V. (2016), *Rehulyatyvnyy potentsial finansovoho rynku v umovakh hlobal'nykh vyklykiv* [Regulatory potential of the financial market in terms of global challenges], Vydavnytstvo Natsional'noho universytetu

DPS Ukrayiny, Irpin, Ukraine.

9. Kuzheliev, M.O. (2012), "Formation of the national model of corporate social responsibility", *Skhid*. vol. 2., pp. 40–44.

10. Bohma, O.S. and Pavlova, A.S. (2012), "Features of financial resources management of domestic enterprises", *Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu*. vol. 1(13), pp. 195–199.

11. Hromova, A., Pylypyshyna, I., and Noskovs'ka, A. (2015), "Theoretical and methodological foundations of the formation of financial resources of the enterprise", *Ekonomichnyy dyskurs*. vol.4., pp.100–106.

12. Kuzheliev, M.O. and Nechyporenko, A.V. (2018), "Influence of behavioral factors on the management of financial activities of the corporation: theoretical aspects", *Zbirnyk naukovykh prats' Universytetu derzhavnoi fiskal'noyi sluzhby Ukrayiny*, vol. 2, pp.154–168.

13. Pinchuk, A.V. and Nechyporenko, A.V. (2018), "Formation of investment strategy of the enterprise", *Zbirnyk materialiv Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi* [Proceedings of the All-Ukrainian scientific-practical conference], *Mekhanizmy ekonomichnoho zrostannya i konkurentospromozhnosti natsional'noho gospodarstva* [Mechanisms of economic growth and competitiveness of the national economy], Kyiv Economic Research Center, Kyiv, Ukraine, pp. 103–105.

14. Pohozha, N.V. (2012), "Problematic aspects of the formation and use of financial resources of the enterprise in the recession of Ukraine", *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen'*. 2012. vol. 2., pp 144–149.

Стаття надійшла до редакції 20.11.2020 р.